

Leto XXIII.

Številka 2.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.

Odgovorni urednik:

DR. DANILO MAJARON.

V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“

1907.

VSEBINA.

1. K praksi pri obnovitvi mej	33
2. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo.	
a) Ali je mož dolžan plačati dolgove, ki jih napravi žena pri trgovcu? Žena pooblaščenka svojega moža?	40
b) Kdaj so v vojvodini Kranjski za spore zoper občine o povračilu oskrbovalnih stroškov za nezakonskega otroka pristojna sodišča?	44
c) Prava tjerajučeg vjerovnika, kojemu je bila doznadena tražbina za utjeravanje (§ 308 ov. reda)	46
d) Zadrugari su ovlaščteni, da pobijaju prijavu novozabranih članova predstojništva, da se ih uvrsti u registar zadruga (§ 11 Zadr. Z.)	47
e) Legalizacijski zapisniki niso notarske listine po §-u 2 not. r.; uslužbenci notarske pisarne smejo biti pričé legalizacije ročnega znamenja stranke, ki ne zna pisati, a je notarju osebno znana	48
Kazensko pravo.	
K uporabi §-ov 197, 201 <i>lit. a)</i> , 320 <i>lit. f)</i> , 461 k. z.	50
3. Izpred upravnega sodišča.	
Ali spada peka domačega kruha na Kranjskem po deželi med obrte §-a 14 odst. 8, zakona z dne 15. marca 1883, drž. zak. št. 39?	52
4. XX. redna glavna skupščina društva »Pravnika«	55
5. Književna poročila	62
6. Razne vesti	64

K praksi pri obnovitvi mej.

I.

Meje med 54 gozdnimi parcelami v Veliki gori so postale tekom časa večinoma nevidne. Radi tega je predlagal eden teh posestnikov, Pavel Č. pri c. kr. okrajnem sodišču v Ribnici, naj se obnove vse te meje po katastralni mapi. Sodišče je odredilo zaslihanje vseh 54 udeležencev po smislu §-a 850 o. d. z. na dan 11. maja 1904 z dodatkom, češ, smatralo se bo, da se s predlagano obnovitvijo mej strinjajo tudi oni udeleženci, ki bi izostali. Od udeležencev jih je mnogo pritrdilo temu predlogu, nekaj jih je izostalo od naroka; trije so izjavili, da so zadovoljni z obnovitvijo mej, vendar le tedaj, če pojde katastralna meja ondi, koder uživajo sedaj; sosesestnici dveh hostnih delov, Marija L. in Ivana M. sta se pa izrecno protivili nameravani obnovitvi mej po katastralni mapi, ker sta hoteli obdržati staro užitno mejo. Sodišče se ni oziralo na te ugovore ter je določilo narok za obnovev mej na licu mesta na 10. avgusta 1904 in naslednje dni. Na ta narok so prišli vsi udeleženci in obhodilo se je ves gozdni kompleks. Dozdevne meje med posameznimi deli se pa niso markirale, temveč se je naročilo zemljemercu, naj nadaljuje delo za obnovev mej brez intervencije sodišča in naj se obrne na sodišče le tedaj, ko bi smatral intervencijo sodnika za potrebno; udeležencem pa se je velelo, da naj izvršujejo vsa dela, ki jih jim naroči zemljemerec. Zemljemercu se je nadalje še naročilo, naj zaznamuje v naravi oziroma v obrisu one meje, katere bo trdil ta ali oni udeleženec ob priliki, ko se določuje ondi katastralna meja. Pri tem naroku so prej omenjeni trije udeleženci vztrajali pri svojem ugovoru, namreč, da privolijo v obnovev mej le, ako se katastralna meja strinja s staro užitno mejo; Marija L. in Ivana M. sta se pa zopet izrecno protivili obnovi teh mej v obče. Vzlic tem ugovorom je zvedenec določil mejo po katastralni mapi tudi pri obeh parcelah Marije L. in Ivane M.

Sodni narok za obnovev mej se je določilo na 10. in 11. avgusta 1904. Marija L. ni prišla na narok niti prvi niti drugi dan, njena sosesnica enega gozdnega dela, Ivana M. je bila sicer drugi dan navzoča, toda se ni hotela udeležiti postavljanja mejnikov. S sodno intervencijo se je postavljanje mejnikov nadaljevalo dne 11. in 12. septembra 1904 in šele tedaj se je ob mejah obeh hostnih delov imenovanih posestnic Marije L. in Ivane M., ki nista bili navzočni, postavilo mejnike.

Pri tej obnovitvi mej med parcelama Marije L. in Pavlom Č. se je posekalo na ukaz zemljemerca veliko hojo in postavilo skoraj vse mejnike v delu, ki si ga prisvaja Marija L., češ da ga je sama posedovala nemoteno in izključno do zadnjega časa. Istotako se je postavilo mejnike ob obeh mejah njene druge hostne parcele na svetu, ki ga je posedovala ona. Radi tega je vložila proti Pavlu Č., Francetu S. in Janezu L., to je proti vsem tem posestnikom, ki so prekoračili z iznova postavljenimi mejniki njeno posestno mejo, pri c. kr. okrajnem sodišču v Ribnici tožbo radi motenja posesti. O tem bo pa govor šele pozneje. Kajti predno je pravda radi motenja posesti bila rešena na I. inštanci, je storilo c. kr. okrajno sodišče v Ribnici v izvensporni stvari radi obnovitve mej dne 7. decembra 1905 pod opr. št. Nc I 203/4-12 ta-le sklep:

Ustanavlja se, da so se med spodaj navedenimi parcelami obnovile meje po mapi s pomočjo zvedenca Bogomila F. priv. geometra v Ribnici, na predlog Pavla Č. potem, ko so pristopili temu predlogu spodaj navedeni posestniki in posestnice izvzemši Marijo L. in Ivano M. Zajedno se odmeri stroške v skupnem znesku 1761 K 70 h, ter se jih razdeli med udeležence po razmerju mejnih dolžin tako, da plača med drugimi Marija L. za hostno parcelo 2376 Rakitnica (dolgot mej 640 metrov) 35 K 63 h, in za hostno parcelo 2393 Rakitnica (dolgot mej 542 metrov) znesek 30 K 18 h.

Razlogi.

Povod obnovitvi mej med zgoraj navedenimi parcelami sta dali pravdi Neže W. zoper Janeza K. (Cb 180/2) radi meje med parcelama šte. 2383 in 2384 in pravda Franceta K. sedaj Pavla Č. zoper Marijo L. in Ivano M. (C 98/2) radi meje med parcelama št. 2392 in 2393.

V prvi pravdi se je vršila razprava na licu mesta z zvedencem geometrom. Ker zvedenec ni mogel najti daleč okoli nobene zanesljive mapne točke, od katere bi mogel meriti, je izjavil, da ne more drugače določiti mapne meje, kakor da zmeri ves gozdni del t. j. predmetni parcelni kompleks. Vsled te izjave se je napravilo takrat ob sporazumu strank provizorno mejo po približnem užitku. V drugi pravdi se je zvedenčevo izjavo naznanilo tožniku Pavlu Č., ki je radi tega predlagal počivanje pravde za toliko časa, da se določijo mapne meje v tem gozdnem delu, in nadalje predlagal, da naj se obnove meje v celem gozdnem delu. Temu predlogu so pristopili vsi lastniki zgoraj navedenih parcel, kakor je razvidno iz akta, razen Marije L. in Ivane M. Le-ti posestniki niti prišli nista k obnovitvi mej in zatorej tudi ni bilo moči niti v naravi, niti v obrisu zaznamovati njunih dozdevnih užitnih mej.

Glede na pasivnost Marije L. in Ivane M. se je natančno pregledal ves gozdni del pri postavljanju mejnikov in nikjer se ni našlo znamenj, o katerih bi se le z najmanjšo gotovostjo dalo trditi, da so mejna znamenja. Izmed navzočnih tudi ni nihče trdil, da vé za svojo mejo natančno in je tudi ni mogel nobeden pokazati. Našlo se je pač sledove ali znake starih mej, vendar le na zelo redkih krajih in nikjer v ravni črti, marveč navzkriž po parcelah. Ta znamenja so zaseke na drevesih. Pravih, kamenitih, starih mejnikov sploh ni nikjer. Pred postavitvijo mejnikov tudi ni nihče trdil, da je ta ali ona zaseka v pravi mejni črti, a ko je določil meje zvedenec, se je videlo, da pride komaj vsaka deseta zaseka na to črto, a druge so oddaljene po 5, 10 ali še več metrov. Zaseke na drevesih so nastale na ta način, da se je posekalo drevo s pravo prvotno mejno zaseko, a potem se je zasekalo drugo drevo, če je stalo tudi po več metrov na strani. Ker se je to ponavljalo, se je prava meja izgubila; to se je godilo v prejšnjih časih tem laže in pogostejše, ker ni imel les mnogo vrednosti in se radi tega tudi za meje ni nihče brigal. Veliko zasek so pa napravili čisto tuji ljudje, kakor sekači, tesarji, polharji i. t. d., ne da bi bili mislili s tem zaznamovati kako mejo. — Nove meje, kakor jih je našel zvedenec, so se vse zaznamovale s kamenitimi mejniki, rdeče pobarvanimi.

Pripomniti je, da se je iskalo mejna znamenja posebno pozorno ob parcelah nenavzočnih Marije L. in Ivane M. ter njih

sosedov. Le-ti so vsi izjavili, da jim meja ni znana. Našlo se tudi ni le količkaj zanesljivih znamenj. Mejnike se je torej postavilo tudi ob parcelah nenavzočnikov in stroške razdelilo na vse interesente po razmerju mejnih dolžin — to vse glede na navedeno in uvaža je določila §-ov 850 in 851 obč. drž. zak., po katerih ima pravico, da zahteva obnovitev mej na skupne stroške, vsak udeleženec, čim nastopi nevarnost, da se meje poizgube ali če so se že poizgubile, in upoštevajoč okolnost, da ne more kratiti te pravice drug drugemu in se tudi ne odtegniti dolžnosti do plačila stroškov. Prezreti se ne sme končno tudi to, da bodo morebiti obnovljeno mejo priznali vsi za pravo in da niti poskušali ne bodo dokazovati užitne meje s pravdo. Če pa to store, je pa zopet zelo dvomljivo po stvarnem položaju, da bi zmagali s pravdo. —

Proti temu sklepu sta vložili med drugimi Marija L. in Ivana M. pravočasno opozoritev odnosno rekurz, izpodbijajoč prvosodni sklep, kolikor zadeva njune hostne parcele, ker se je torej ustanovilo, da se je med njunima parcelama in sosednimi parcelami obnovilo meje, in ker se jima je naložilo plačilo stroškov, in predlagajoč, da naj razveljavi sklep v izpodbijanem obsegu prvo, oziroma rekurzno sodišče. Utemeljevali sta svojo pritožbo pred vsem, da je dopustna obnovitev mej po zmislu §-ov 850 in 851 o. d. z. edino-le, ako obe stranki privolite v to, ker določa § 851 o. d. z. doslovno, da mora sodišče le ščititi zadnjo dejansko posest, ako se uname tekom obnovitve mej med strankami spor glede meje in zavrni stranko, ki se čuti vsled tega prikrajšano, na pravdno pot. Ta zakonova določba naravnost izrecno izključuje obnovitev mej v izvenspornem postopanju, ako stranki nista edini. V le-tem slučaju pa je dognano in razvidno iz spisov, da sta se pritožnici od konca do kraja upirali nameravani obnovitvi mej, in je tudi Marija L. vložila tožbo radi motenja posesti proti posestnikom, kojim v prid se je postavilo mejnike na njenem svetu.

Ta rekurz je c. kr. okrožno sodišče v Rudolfovem s sklepom z dne 12. februarja 1906 opr. št. Nc I 203/4-17 zavrnilo in potrdilo sklep prvega sodišča v celem obsegu iz naslednjih razlogov:

Ugovora Marije L. in Ivane M. zoper obnovitev mej nista bila na potu prvosodnemu sklepu z dne 3. avgusta 1904 zastran

obnovitve mej, ker je predlog Pavla Č. v določbi §-a 850 o. d. z. opravičen, in ker porazdelitev stroškov za obnovev mej na udeležence po razmerju mejnih dolžin ustreza navedeni zakonovi določbi. Kolikor prihaja v poštev določba §-a 851 o. d. z., ni bilo moči z rekurentinjama razpravljati o zadnji dejanski posesti ter varovati njuno zadnjo dejansko posest, ker se obnovev mej dejansko nista udeležili. Sicer pa veljajo meje, ki se jih določi pri obnovitvi, za provizorne ter je vsakemu udeležencu pridržana pravica, da meje svojih parcel da ugotoviti potom redne pravde.

Ta sklep sta izpodbijali imenovani posestniki po zmislu §-a 16. ces. patenta z dne 9. avgusta 1854 št. 208 drž. zak. pravočasno z revizijskim rekurzom, češ da očividno nasprotuje zakonu in spisom ter da je vse postopanje nično. Izvajal je rev. rekurz nastopno: Določba §-a 850 o. d. z. zahteva, da se prizadete stranke strinjajo za obnovev mej, da so meje določene in nesporne, le mejna znamenja nevidna; v zakonu, v §§-ih 850 in 851 o. d. z. je povedano dovolj jasno, da na enostransko zahtevanje ni dopustna obnovev mej, temveč le ščitenje zadnje dejanske posesti, da se pa celo provizorno ne sme obnoviti mej. Sicer pa so bile meje vsaj med parcelo pritožnic in sosedno parcelo sporne, kar izhaja že iz prvosodnega sklepa samega, sklicujočega se na pravdo C 98/2, ki dogovorno počiva, a še ni pravomočno končana.

Vrhovno sodišče je pa s sklepom z dne 18. aprila 1906 opr. št. Nc I 203/4-22 zavrnilo revizijski rekurz, uvažuje pred vsem, da ostane pritožnicama nedotaknena pravica uveljaviti potom redne pravde morebitne posestne ali lastninske pravice. V tem stadiju da se ni bilo treba ozirati na njiju vztrajni odpor zoper zahteve mnogoštevilnih, v kompleksu združenih sosedov, da bi dosegli, če tudi samo provizorno, odpravo nerednosti ob mejah, iz katerih izvirajo razne dragocene pravde, a te zahteve so v določbah §-ov 850, 851 o. d. z. utemeljene. —

Med tem pa je bila vložila Marija L. — kakor že zgoraj omenjeno — proti trem posestnikom tožbo radi motenja posesti, ko jih je bila pozvala brezuspešno po svojem zastopniku, da naj odstranijo postavljene mejnike z njene parcele. V teh

tožbah trdi tožnica, da je v zadnji dejanski posesti obeh svojih parcel do onih mej, ki jih pri teh parcelah kažejo deloma v naravi vidne preseke in ki so zaznamovane po drevju z njenim hišnim znamenjem; meje so vidne tudi po tem, ker je njen gozd poraščen povsem s starim drevjem, a hostni deli tožencev so bolj ali manj izsekani ter je v njih le mlado drevje in grmičevje. Trdi nadalje, da je posedovala in uživala svoje parcele do teh mej izključno, mirno in javno do zadnjega časa na ta način, da je sekala drevje in izvrševala posest tudi na vsakomur viden način, ko je zaznamovala drevje s svojim hišnim znamenjem deloma sama, deloma pa so to storili že njeni predniki. V tej posesti so jo motili toženci, ko so postavili samolastno mejnike na njenem svetu, ki so 1—3 m oddaljeni od posestne meje, ter se je tudi posekalo na njenem svetu veliko hojo. Mejnikov toženci vzlic pozivu niso odstranili.

Prvi toženec je ugovarjal tožbi, da je on, ne pa tožnica, v zadnji dejanski posesti spornega sveta; ostala toženca pa nista zanikala njene zadnje dejanske posesti. Pač pa so ugovarjali vsi trije, da niso samolastno postavili zadevnih mejnikov, temveč jih je dal zakopati c. kr. sodni pristav, kakor je pokazal mejo zvedenec; posekali da niso ničesar na spornem prostoru.

Po lokalnem ogledu in zaslišanju predlaganih prič je storil prvi sodnik končni sklep, da se tožbeno zahtevo zavrne in se obsodi tožnico v plačilo stroškov in sicer to iz razlogov:

Glede prvega toženca, Pavla Č., izhaja iz dokazovanja, da sta tožnica in toženec v zadnji dejanski posesti spornega sveta, tožnica večinoma spodaj, toženec večjidel zgoraj, da sta torej v sosesesti. To velja tudi glede druge parcele od ostalih dveh tožencev, namreč, da sta obe stranki, tožnica in oba toženca (vsak na svoji strani) v zadnji dejanski posesti spornega sveta; sekali so vsi ali pa dali sekati, eden tu, drugi tam. Pri sosesesti pa more biti sicer govor o prekoračenju sosesestnih pravic, nikakor pa ne o motenju posesti. Neglede na to pa je bilo tožbeni zahtevki zavrnuti iz čisto drugega razloga, ker namreč primanjkuje samolastnosti toženčevega ravnanja. Toženci so ravnali v dobri veri, ko so prosili obnovitve mej; sodišče je vzlic tožničnim ugovorom pripustilo predlagano obnovev mej, mejniki so se postavili po naročilu sodnega odposlanca in to

radi tega, da jih nenavzoči posestniki lahko priznajo za prave in da se mogo navzoči lastniki sosednih parcel sklicevati na nje, če bi jih nenavzoči tožili za mejo. Toženci so ravnali po vsem v dobri veri, ko so dopustili, da se postavi med njihovimi in tožničnimi parcelami mejnike. Prav tako se niso smatrali primorane, na poziv tožničnega zastopnika odstraniti mejnike. Veliko hojo na vrhu je posekala na povelje zvedenca neprizadeta tretja oseba.

Tožničin rekurz je c. kr. okrožno rekurzno sodišče v Rudolfovem zavrnilo iz razlogov:

Po izidu razprave in dokazovanja je dognano, da leži sporni svet na mejah med tožničnimi parcelami in parcelami tožencev; stare meje med temi parcelami so se že tako poizgubile, da jih niti tožnica, niti toženci niti kdo drugi ne more natanko pokazati, vsled tega so tako toženci, kakor tožnica ves čas sem izvrševali različna posestna dejanja na teh spornih mejnih prostorih in sicer enkrat bolj proti svoji, enkrat bolj proti nasprotnikovi parceli; na prošnjo prvotoženčev se je vršilo izvensporno postopanje za obnovitev mej med temi parcelami in so se v tem postopanju meje ustanovile s sklepom prvega sodišča z dne 7. decembra 1905 opr. št. Nc 200/4/12, ki je bil vzlic rekurzom tožnice na vseh inštancah potrjen.

Z ozirom na te ugotovitve je prvi sodnik pravilno ocenil dokaze, ko je smatral za dokazano, da so tožnica in toženci v posesti spornega sveta, kajti za ugotovitev stvarne posesti na kake nepremičnine ni potreba dokazati, da so se posestna dejanja izvrševala na vsakem posameznem prostorčku, temveč zadostuje dokaz, da so se posestna dejanja izvrševala v mejah nepremičnine, sicer pa se ta sporni svet očitvidno lahko smatra omejkom, ki ima po smislu § 854 o. d. z. v dvomu veljati za skupno lastnino obeh mejašev. Da bi bili toženci motili posest, ko so posekali več smrek, in zaznamovali drevesa s svojimi znamenji, torej ne more biti govora, ker so bili za ta dejanja vsled svoje sopošesti opravičeni.

Pravilna je pa tudi pravna presoja stvari, kar se tiče utemeljitve prve odločbe, da je bilo tožbo zavrniti že zgolj radi tega, ker nedostaje enega glavnih predpogojev za take tožbe, namreč samolastnega motenja, kajti postavljal je mejnike na sodni ukaz zvedenec, a toženci pri tem niso ničesar storili,

temveč le pripustili, da se po naročilu sodnega odposlanca postavi med njihovimi in tožničnimi parcelami mejnike. Na to pa niso mogli misliti, da se bode to vzelo za motenje posesti, posebno ker veljajo pri obnovitvi mej določene meje le za provizorne, ter je vsakemu udeležencu pridržana pravica, da meje svojih parcel da ugotoviti potom redne pravde.

(Konec prih.)

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Ali je mož dolžan plačati dolgove, ki jih napravi žena pri trgovcu? Žena pooblaščenka svojega moža?

A., soproga c. kr. notarja v Č., je naročala od leta 1903 za-se in za družino perilo in obleko od graške firme K. Dopisovala je s firmo vedno sama ter rabila navaden bel papir, včasih pa papir, na katerem je bilo natisneno ime njenega soproga, le-tega pa ni omenila v nobenem pismu. Pisala je v tem slogu: »Prosim, da mi ne pošljete s povzetjem, denar pošljem takoj — istočasno pošiljam znesek . . . tedaj je moj račun plačan — ker sem račun založila, prosim, da se mi pošlje drugega itd.«

Tako je A. naročila tudi meseca maja 1904 dvakrat blaga za skupno ceno 139 K 48 h. V glavni knjigi firme se je glasilo vpis na prvih dveh listih na ime A., na tretjem listu, ki je nadaljevanje drugega, pa na ime notarjevo. Meseca septembra in oktobra 1904 je poslala firma notarju tiskani opominjevalni pismi za označeno vsoto.

Meseca decembra 1904 je umrl notar, o njegovi zapuščini se je razglasilo konkurz, za zglasitev terjatev se je določilo rok do konca meseca marca 1905.

V marcu 1905 poslala je firma vdovi A. opominjevalno pismo, na katero je odgovorila A. s prošnjo, da se počaka do završitve zapuščinske razprave, ker ona sama nima ničesar, ali pa naj firma prijavi terjatev k zapuščini. Enako je odgovorila A. na drugi opomin, češ da ji žal, ni moči plačati.

Firma K. je prijavila nato dne 11. aprila 1905 z računom, glasečim se na A. in njenega zamrlega soproga, svojo terjatev

k zapuščini ter navedla v dotični vlogi, da stori to na željo A-e. — Dne 14. avgusta 1905 zglasila je firma K. svojo terjatev z enakim računom tudi v konkurzu, in je terjatev priznana; konkurz še ni završen.

Dne 29. marca 1906 je vložila firma K. zoper A. tožbo na plačilo zneska 139 K 48 h s pr., opirajoča se osobito na to, da je A. kakor naročnica odgovorna za plačilo. Toženka je pa odklanjala plačilo ugovarjaje, da je naročala v imenu svojega soproga za družino, a take stroške trpi mož.

S sodbo z dne 11. junija 1906 opr. št. C II 175/6-7 ugodilo je c. k. r. okrajno sodišče v Ljubljani tožbenemu zahtevku iz teh le razlogov:

Po §-u 91, 141 o. d. z. skrbeti mora mož za preživljanje svoje žene in svojih otrok, vendar te določbe urejajo v prvi vrsti le obiteljsko razmerje, in tudi ne odvezujejo žene vsake dolžnosti preživljanja niti ne izključujejo take dolžnosti, saj žena naj po §-u 92 o. d. z. pomaga svojemu možu po svojih močeh, in ako je mož brez sredstev, mora po §-u 143 o. d. z. žena skrbeti za preživljanje otrok. Vsa ta določila urejajo le zakonito dolžnost staršev za preživljanje, ne dotikajo se pa pogodbenih obveznosti, a na tako opira tožnica svojo tožbo.

Rešiti je torej vprašanje, je-li toženko smatrati v tem slučaju za namestnico svojega moža. Za pravno namestovanje ni sicer potreba izrecne izjave, vendar morajo okolnosti biti take, da je takoj spoznati ravnanje v tujem imenu. To velja v obče tudi za ženo, katero je v gospodinjstvu, prepuščenem ji od moža, smatrati za pooblaščenko svojega moža.

Proti tožbi govore te okolnosti: Zadnji knjižni vpis se glasi na soproga A., vendar to ni posebnega pomena, ker so se prejšni vpisi za enako izvršena naročila glasili na ime A., in je zadnji vpis le nadaljevanje prejšnjih. Toženka je rabila včasih papir s tiskanim imenom svojega soproga, vendar večkrat navaden papir, osobito tudi pri vprašavnem naročilu. Tožnica je prijavila terjatev k zapuščini in v konkurzu. Ne glede na to, da je po navedenih določitih ustanovljena morebiti zakonita plačilna obveznost zamrlega soproga, kaže ravno vsebina dotičnih vlog in računov, v katerih se navaja za dolžnico tudi toženka, da je tožnica vedno smatrala toženko za svojo dolžnico.

Tehtnejši pa so razlogi za tožbo: Vsa naročilna in druga pisma so od toženke, ki omenja vedno le sebe, a svojega soproga z nobeno besedo. Toženka govori v svojih pismih o svojih dolgovih; priznava, da je dobila račun, prosi poslati nov račun; naznanja, da je poslala denar v poravnavo svojega dolga i. t. d. Nastopa torej popolnoma samostojno in tako ni moči domnevati, da je ravnala le nadomestovaje svojega soproga.

Ker toženka na opomine tožničine plačila ni kratko-malo odklanjala, marveč prosila odloga in obžalovala, da dolga ne more plačati, smatrati je to vsekakor za priznatev plačilne obveznosti.

Uvaževaje vse te okolnosti je opravičen sklep, da se je toženka zavezala samostojno.

Na priziv toženkin je c. kr. deželno prizivno sodišče v Ljubljani s sodbo z dne 25. septembra 1906 opr. št. Bc III 111/6-4 spremenilo sodbo prvega sodnika in zavrnilo tožbeni zahtevek iz razlogov:

Toženka je naročila blago, ki naj je služilo družini in sicer po največ otrokom. Pri naročilu blaga kakor tudi sicer se je toženka podpisovala kakor soproga notarjeva; za pisma je rabila papir, ki je imel na čelu tiskano ime toženkinega soproga. Iz tega pa izhaja, da je tožnici bilo znano, da toženka naroča blago za svojo družino, da je soprog tožničin živ, da je torej on gospodar družine. Da bi se kaj naročilo, kar se ni obrnilo za družino, tožnica niti ne trdi, in to tudi ni razvidno iz naročilnih listov. Tudi se ne more reči, da je toženka pri naročilu prekoračila meje potrebe. Ker po §-u 91, 141 o. d. z. mož preživljaj ženo in otroke, izhaja že iz tega dolžnost, da mora preskrbeti primerno potrebno obleko in jo plačati iz svojega.

Žena je po §-u 92 o. d. z. zavezana, pomagati možu pri gospodarstvu. V vseh družinah, izvzemši morda one, kjer so izvanredne razmere, je navada, da se mož ne briga za nakupovanje, potrebna v gospodarstvu, marveč prepušča to skrb ženi. Torej pa žena, kupujoč ali naročujoč tako blago, ne postopa kakor samostalna pogodbeni stranka, ampak v imenu svojega moža kakor njegova pomagalka v gospodarstvu tedaj kakor njegova pooblaščenka. Pogodbe v tem okviru od žene sklenene veljajo torej le za moža in proti njemu.

Da je bila tega mnenja tudi tožnica, izhaja iz opominjevalnih pisem, naslovljenih na soproga toženkinega. To, da toženka govori v svojih pismih o svojem dolgu in obljubuje, da bo plačala, ne opravičuje domneve, da je ona pogodbeni stranka. Pri sklepanju pogodbe je nastopala kakor tiha pooblaščenka svojega moža, tako tudi sedaj v njegovem imenu govori o svojem dolgu in njega plačilu.

Na revizijo tožnično je c. kr. najvišje sodišče s sodbo z dne 6. decembra 1906 št. 18842 sodbo prizivnega sodišča premenilo ter uveljavilo zopet sodbo prvega sodnika, dodajaje te-le razloge:

Revizijski razlog po §-u 503 št. 3 c. pr. r., ki se nanj tudi opira revizija, ker je prizivno sodišče izreklo, da je toženka blago, za katero se kupnina vtožuje zoper njo, naročila kakor pooblaščenka svojega moža, sicer ni dan, pač pa pravna presoja prizivne sodbe ni pravilna in je zato opravičen istočasno uveljavljani revizijski razlog po §-u 503 št. 4 c. pr. r.

Tudi žena je zavezana po §-u 1047, 1066 o. d. z. kakor vsaka druga oseba plačati kupnino za naročeno in prejeto blago. Da je blago naročila toženka, je ugotovil prvi sodnik, in na podlagi teh ugotovitev je sodilo tudi prizivno sodišče —; ali sta se pa glasili fakturi, poslani z blagom na ime toženke ali njenega soproga ali na imeni obeh, to se ni doznalo, ker tožnica nima kopirnih knjig; gotovo pa je, da je toženka blago prejela in porabila v družini. Toženka bi torej mogla odklanjati plačilo tedaj, ako bi bila nastopala le po naročilu svojega soproga. Takega naročila pa z ozirom na § 1032 o. d. z. ni kar naravnost domnevati; je li poleg toženke morebiti odgovoren za plačilo tudi njen mož, tukaj ni treba preiskavati. — Vsekakor zakon nikjer ne nalaga prodajalcu dolžnosti, da v takih slučajih pretresuje, gre-li za dajatve, za katere mora nasproti družini po §-u 91 o. d. z. v prvi vrstvi skrbeti mož, tudi nikjer zakon ne izreka, da morebitna priznatev ali odebritev po možu oprošča ženo obveznosti, ki je prvotno po naročilu nastala. Da se je prvotno na toženko glaseči vpis v tožničinah knjigah pozneje spremenilo na ime njenega soproga, dalje da sta bili jeseni leta 1904 poslani opominjevalni pismi naslovljeni na toženkinega soproga, iz tega se ne da sklepati ničesar za pravdo odločujočega.

Merodajno je le to, je li tožnica iz naročilnih pisem morala domnevati, da toženka ne naročuje v svojem, marveč v imenu svojega soproga. To vprašanje pa je zanikati. Toženka prejela je že leta 1903 več pošiljatev; v dotičnih pismih — kakšen papir je rabila, je pravno brez pomena — nastopala je vedno v svojem imenu, prav tako pa tudi v pismih, ki se tičeta spornih pošiljatev. Ako se je v enem pismu podpisala z dostavkom »notarjeva soproga«, to po §-u 915 o. d. z. še nikakor ne zadošča, da bi se jo nasproti tožeči firmi smatralo le za pooblaščenko svojega moža. Da se je tudi sama smatrala za dolžnico, kažeta tudi njeni pismi na oba opomina, na kateri se je v tem zmislu prvi sodnik skliceval po pravici, če tudi ne obsegata v pravnem pomenu priznatve dolga.¹⁾

b) Kdaj so v vojvodini Kranjski za spore zoper občine o povračilu oskrbovalnih stroškov za nezakonskega otroka pristojna sodišča?

J. V. je vložil pri okr. sodišču v C. zoper občino Ž. tožbo na povračilo oskrbovalnih stroškov, ki jih je imel z večletnim oskrbovanjem nedol. nezakonskega M. Tega otroka mu je v oskrbo izročila svoj čas otrokova mati, plačala dvakrat dogovorjene mesečne prispevke po 5 K, potem pa izginila neznano kam in se ni več vrnila. Tožnik je to naznanil svoji pristojni občini in začele so se poizvedbe o tem, kam je pristojen nezak. M. Tožnik je imel otroka še nadalje v oskrbi in sedaj zahteva povračilo stroškov za čas od takrat dalje, ko je bila pristojna občina Ž. obveščena o tem, da on oskrbuje otroka. Pri razpravi je tožena občina ugovarjala nepristojnost sodišča, ker je za take spore po zmislu določb §-a 9 in 45 zakona z dne 28. sept. 1883, dež. zak. št. 17 pristojno politično oblastvo.

Okrajno sodišče se je iz teh razlogov izreklo za nepristojno.

Deželno rekurzno sodišče v Ljubljani je vsled tožnikovega rekurza razveljavilo sklep prvega sodnika in izreklo, da je pozvano okr. sodišče pristojno, iz tehle razlogov:

¹⁾ V popolnoma enakem slučaju je najvišje sodišče z odločbo od 28. novembra 1905 ši. 18072 sodilo tako, kakor v tem slučaju prizivno sodišče.

Po § 1042 o. d. z. ima vsak, ki za katerega drugega kaj potrosi, kar bi ta po zakonu sam moral storiti, pravico zahtevati povračilo. Ta občni zakon pa za Kranjsko nikakor ni razveljavljen s posebnim zakonom z dne 28. avgusta 1883 dež. zak. št. 17. Ta zakon urejuje le javnopravno razmerje med občinami in njih domačinci, ki so obubožali. V §-u 6 je ustanovljena absolutna dolžnost občin, preskrbovati svoje uboge in je samo pridržana jim pravica, zahtevati povračilo od tistih oseb, ki so po civilnem pravu dolžne, preskrbovati ubogega. V §-u 9 se je kakor del javnega prava v razmerju med občino in njenimi ubogimi privzelo samo dva strogo očrtana slučaja iz civilnega prava § 1042 o. d. z., to pa zaradi tega, ker bi preskrbovanje gotovo trpelo škodo, ako bi se rednim pravnim potom moralo izterjati povračilo, ko je vendar jasno, da v teh dveh slučajih občina mora povrniti dotični potrošek. To sta namreč slučaja, če je občina sama naročila kaki drugi osebi oskrbovanje ubogega ter je ona druga oseba ravnala po tem naročilu, in če je bila pomoč tako nujna, da ni bilo časa izprositi si pooblaščenja. Prav ker je ta zasebnopravni zahtevek druge osebe v teh dveh slučajih prešel v javno pravo, je v §-u 45 čisto dosledno določeno, da je za eventualni spor iz teh naslovov pristojno politično oblastvo. Izraz v §-u 9, da je občina samo v teh dveh slučajih dolžna povrniti drugi osebi potrošek, je potemtakem jasen. To se pravi, po javnem pravu, ustanovljenem s tem specialnim zakonom, je občina zavezana v teh dveh slučajih, in spori, ki nastanejo iz tega javnopravnega naslova spadajo pred politična oblastva. Če pa meni druga oseba, da sme iz kakega drugega zasebnopravnega naslova po §-u 1042 o. d. z. zahtevati povračilo, potem te zahteve ne more uveljaviti v okviru napominanega specialnega zakona, ampak samo po potu redne civilne pravde.

Nesporno pa je v le-tem slučaju, da noben imenovanih dveh slučajeve ni podan. Zahtevka tožnikovega zato ni moči odvracati od redne pravdne poti.

C. kr. vrhovno sodišče z odločbo 30. oktobra 1906 št. 15561 revizijskemu rekurzu ni ugodilo, ampak potrdilo sklep rekurznega sodišča iz njegovih razlogov. K.

c) Prava tjerajućeg vjerovnika, kojemu je bila doznačena tražbina za utjeravanje (§ 308 ov. reda.)

Živku A. bi dozvoljena pljenidba i prodaja pokretnina Ivana B. — Mirko C., Živkov vjerovnik, nakon pljenidbe postigao je i doznaku te Živkove tražbine i to za utjeravanje pa je predložio obustavu prodaje, dozvoljene proti trećem dužniku Ivanu B.

Ovršni je sud odbio taj predlog, jer da polag odredbe §-a 308₁ ov. red. tjer. vjerovnik nije vlastan da po volji raspolaže doznačenom mu tražbinom.

Utočno sudište obustavilo je postupak prodaje s razloga, što je vjerovnik, komu je doznačena tražbina na utjeravanje, prema odredbi §-a 308 ov. reda ovlašten, da poduzme sve korake te mu se pričine shodnim da utjera doznačenu mu tražbinu, a što obvezaniku ne pristoji nikakovo pravo, da se pača u vjerovnikovo djelovanje. U tom su obziru ograničena prava tjer. vjerovnika odredbom §-a 308₁ ov. reda u toliko, što ga zaključak o doznačenju ipak ne ovlašćuje da glede doznačene mu tražbine a na račun obveznikov sklapa nagode, da oprostí dug obvezanikom dužniku ili da povjeri dobrim ljudima (obranicima) riješenje o tome, da li pravno postoji tražbina. U ostalom zakon ne određuje ništa stanovitog, koje se mjere imaju poduzeti glede tražbine doznačene za utjeravanje. Svakako je pak dužan vjerovnik, koji je ovlašten, da utjera tražbinu, da to obavi skrbno i bez oklijevanja pa ogriješiti se o tu svoju dužnost, to on odgovara jedino za štetu te nanese svojim nemarom. Obveznik pak ne raspolaže nikakvim srestvom, da valjano spriječi zatezanje tjer. vjerovnika: on može jedino da za to traži od njega odštetu. Prema tomu ovlašten je tjer. vjerovnik, da obustavi ovrhu, dozvoljenu za utjeranje doznačene mu tražbine. Vrhovno je sudište sa rješenjem od 31. svibnja 1906 br. 8953 udovoljilo obvezanikom utoku, te je promjeniv zaključak ut. sudišta uzpostavilo zaključak suda I. stepena.

Razlozi.

Ovrha ide za tim, da se utjera ovršina tražbina tjer. vjerovnika, pa u koliko je tu svrhu polučiti realizacijom kakove tražbine, što pristoji obvezniku proti trećem kojem licu, to ju se

ostvari doznačenjem mjesto izplate ili za utjerovanje. U prvom slučaju nastopi tjer. vjerovnik u obvezanikova prava kao da je cesionar te može po volji da raspolaže doznačenom mu imovinom; u potonjem pak slučaju ovlašćuje ga ustanova §-a 308 ov. reda, da u obvezanikovo ime traži od trećeg dužnika podmirenje tražbine u doznačenom mu iznosu. Više od toga ne ovlašćuje ga § 308 ov. red. Što se pak tiče njegovog pravnog položaja to on mora da prihvati postupak u onom stanju, u kojem se nalazi u času doznačenja; to stanje i određuje kako ima dalje da nastupa i uzradi e da usplati svoju tražbinu od doznačene mu imovine. Prema tomu kad bijaše u tijeku postupak prodaje, koju je obveznik kao vjerovnik trećeg družnika izhodio za utjeranje doznačene tražbine, trebalo je da nastopi onaj, te mu je doznačena tražbina za utjeranje, da zaustavi taj postupak. Nego § 308 ov. red. ne ovlašćuje tj. vjerovnika, da poduzme takovih koraka, koji upravo spriječavaju utjeranje te su na putu njegovom ostvarenju. Ne radi se bo samo o kakvom zavlačenju utjeravanjem, već o pravnom činu, koji ukida sve mjere, te je obvezanik pokrenuo, da utjera tražbinu. Pravom je stoga prvi sudac odbio predlog tjer. vjerovnika, kad mu ne pristoji pravo, da se nagadja sa trećim dužnikom pa mu dozvoli odgodu i onako već dospjele izplate.

Šp.

d) Zadrugari su ovlašteni, da pobijaju prijavu novoizabranih članova prestojništva, da se ih uvrsti u registar zadruga (§ 11 Zadr. Z.)

Zadružna tvrdka »L. reg. zad. na o. j. u P.« izabrala je svoje prestojništvo na glavnoj skupštini, obdržanoj dne 29. travnja 1906. Nakon skupštine zadrugari Ivan A. i drugovi mu, odgovoriše kod ok. Suda u P., kod kojeg se vodi registar zadruga, izboru novog prestojništva te tvrdeć, da se je pri izboranju postupalo proti pravilima predložiše, da se ne uvrste u registar zadruga članovi, koji su dospjeli u prestojništvo na temelju tog izbora. Sud, komu je povjereno vodjenje registra, poduzeo je izvide glede utvrđenih neurednosti pa je odbio predlog Ivana A. i drugova mu, jer da poduzeti izvidi ne podkrijepiše njihove tvrdnje,

da se je pri izbiranju postupalo proti pravilima pa je uvrstio novoizbrane članove prestoničtva u registar zadruga pošto ih je medjutim u tu svrhu bila prijavila zadružna tvrdka.

Viš. Sudište odbilo je radi nedopustivosti utok Ivana A. drugova mu proti tom zaključku, jer da pravila te zadruge (§§-i 7, 8 i 22) ne ovlašćuju zadrugare, da pobijaju kod Suda, te vodi registar zadruga, i da iznose na postepeno presudjivanje postupak, kog se je držala glavna skupština a koji je ustanovljen u pravilima zadruge.

Usljed reviz. utoka Ivana A. i drug. diglo je Vrhovno Sudište taj zaključak Viš. Suda pa mu naložilo, da o stvari odluči bez obzira na razlog odbića. (Odl. od 28. kolovoza 1906 br. 14.443).

Razlozi.

Odredba §-a 11. Z. o zadrugama za privredu i sticanje u syezi sa ustanovama (§§-i 7, 8 i 22) zadružnog ugovora ne pružaju nikakva valjana oslona odluci Viš. Suda, kojom se proglašuje nedopustivim pravni lijek u ovom poslu. Ne da se zanijekati, da pojedinim zadrugarima ne pristoji pravo, da pobijaju obavljene izbor prestoničtva; ali u bitnosti utočnici i ne traže tog prava. Djelokrug pak i daleki domašaj prava, koji polag ustanova §§-i 17, 18, 20 i dr. pristojne prestoničtvu, opravdavaju zadrugare s njihove strane da pazе, da samo onaj bude članom zadružnog prestoničtva, koji može da se takvim izkaže na temelju bezprijekorno provedenog izbora pa se s toga ne može lišiti zadrugara prava da pobijaju uvrštenje novoizbranih članova prestoničtva u registar zadruga, kod se po njihovom mnijenju izbor nije obavio uredno. Toga radi riješiti je utok »in merito.« Šp.

e) Legalizacijski zapisniki niso notarske listine po §-u 2 not. r.; uslužbeni notarske pisarne smejo biti priče legalizacije ročnega znamenja stranke, ki ne zna pisati, a je notarju osebno znana.

Notar N. je bil z razsodilom disciplinarnega sveta c. kr. višjega deželnega sodišča v G. od 28. aprila 1906 obsojen radi disciplinarnega pregreška, ker je pri napravi legalizacijskega

zapisnika glede ročnega znamenja Ignacija Z. privzel za priče tega čina uslužbenca svoje notarske pisarne (§§ 56 b, 57 b, 157 not. r.).

Razlogi za to obsodbo so bili ti-le:

Dokazano je po izvirniku legalizacijskega zapisnika, da je notar N. privzel za priči ročnega znamenja Ignacija Z., ki ne zna pisati, svoja pisarniška uslužbenca Antona T. in Karla P. Notar priznava dejanske okolnosti in se zagovarja, da velja za legalizacijske zapisnike le § 82 not. r., ne pa § 57 not. r., ker se tudi ne zahteva, da bi bil pritisnen pečat na zapisnik, in ker bi sicer bila anomalija, da bi se pri sodnih poverilih smelo privzeti po §-u 886 o. d. z. zahtevane priče iz sodnega objekta, dočim naj bi veljale za notarska, istovetna poverila strožje določbe; to bi bilo razlikovanje, za katero ni najti pametnega razloga.

Toda poudarjati je, da šteje § 2 not. r. notarska poverila, torej tudi legalizacijske zapisnike, brez dvoma med notarske listine. Zatorej veljajo določbe I. oddelka 5. zaglavja not. reda tudi za napravo legalizacijskih zapisnikov. Ta nazor podpira tudi določba §-a 4 zak. od 2. aprila 1882, drž. zak. št. 67, da notar ne sme privzeti svojega uslužbenca za identitetno pričo; kajti, ako zakon celo tam, kjer se je hotelo glede identitetnih prič uvesti olajšave, izključuje notarjeve uslužbence od uporabe kakor priče, onda je smatrati za gotovo, da zakonodavec za one slučaje, ko nima nastopiti nikaka olajšava legalizacijskih predpisov, ni nič navedene prepovedi premenil. O anomaliji med postopanjem pri sodnih poverilih (§ 285 izvensp. pat.) in med postopanjem pri notarskih poverilih pa ni govora, ker bistva razlikovanja med notarjem kakor pisarniškim šefom in njegovi, gospodarsko od njega zavisnimi uslužbenci pri sodnih uslužbencih ni moči najti.

Na priziv discipliniranega notarja na disciplinarni senat vrhovnega sodišča izdal je le-ta oprostilno rzsodbo od 4. januarja 1907 šte. ad 9077/6 z naslednjimi razlogi:

Če se pritegneta dva pisarniška uslužbenca za priči ročnega znamenja Ignacija Z., ki ne zna pisati, pri legalizacijskem zapisniku, to ni nikaka kršitev določeb notarskega reda. Tu se ni šlo niti za notarski akt glede pravnih izjav in pravnih opravil

po zmislu 5. zaglavja 1. oddelka not. reda, niti za potrditev identitete kake notarju neznane stranke, marveč šlo je le za potrdilo ročnega znamenja, nadomestujočega podpis Ignacija Z. v svrhu legalizacije po §-u 79 not. r. Za to je bilo po predpisu §-a 82 not. r., ki velja prav za te slučaje, treba pritegniti le dve priči, katerih ena je morala ime podkriževalca pristaviti. Glede takih prič, ki so prav za prav pristavljavci imena, priče ročnega znamenja po §-u 886 o. d. z., pa se torej ne da uporabljati vzroke izključitve, veljavne samo za priče akta in identitete po §-u 57 not. reda.¹⁾

Dr. M. D.

Kazensko pravo.

K uporabi §-ov 197, 201, lit. a) 320 lit. f) 461 k. z.

Okrajno sodišče je z rzsodbo z dne 28. junija 1906 rzsodilo, da je Janez M. kriv prestopka goljufije po §-ih 197, 201^a in 461 k. z. ter ga je po §-u 460 k. z. z uporabo §-ov 260^a in 266 k. z. obsodilo na 5 dni strogega zapora, poostrenega z enkratnim postom. Prizivno sodišče je z rzsodbo z dne 8. avgusta 1906 prvosodno rzsodbo potrdilo, a c. kr. generalna prokuratura je vložila ničnostno pritožbo v obrambo zakona in c. kr. najvišje, kasacijsko sodišče je z rzsodbo z dne 13. novembra 1906 št. 17.506 spoznalo za pravo:

V stvari Janeza M. zaradi prestopka po §-ih 196, 201^a in 461 k. z. izišli rzsodbi okrajnega sodišča z dne 28. junija 1906 in prizivnega sodišča z dne 8. avgusta 1906 kršita zakon v §-ih 197 in 461; rzsodbi se razveljavita, in Janeza M. se v zmislu §-a 292 k. pr. r. po §-u 259 št. 3 k. pr. r. oprošča od obtožbe.

Razlogi.

Okrajno sodišče je z rzsodbo z dne 18. junija 1906 ključavničarskega pomočnika Janez M. spoznalo krivim prestopka goljufije po §-ih 197, 201^a in 461 k. z., ker je na strani 26 svoje delavske knjižice spričevalo Ivana K. pre naredil, ter mu prisodilo 5 dni strogega z enkratnim postom poostrenega zapora. V razlogih ponavlja rzsodba v tenorju označeni dejanski stan in

¹⁾ Temu rzsodilu naravnost nasprotno rzsodilo disc. senata vrhovnega sodišča od 17. decembra 1903 št. 5252 je natisneno v »Ger. Zeitg.« št. 34 iz l. 1904.

Op. priobč.

dodaje, da je obtoženec dejanje priznal. Glasom spisov je Janez M. obstal, da je bil od 15. decembra 1902 in še čez božič 1903 brez dela doma, ter da je šele po božiču 1903 pri ključavničarju Ivanu K. stopil v delo. Priznal je tudi, da je datum, kdaj je pričel delati, preuredil v 28. decembra 1902 in da je to radi tega storil, da bi mu bil uštet tudi oni čas, katerega je doma preživel. Dne 10. aprila 1906 je Janez M. pri okrajnem glavarstvu prijavil, da bo pričel izvrševati strojno in stavbno ključarstvo, ter prosil, naj se mu izda obrtni list. Prošnji je poleg drugih izkazov priložil tudi prej omenjeno delavsko knjižico. Iz le-te je pa posneti, da je prositelj znatno več časa služboval za pomočnika, nego le 2 leti, kateri zahteva ministerijalna naredba z dne 17. septembra 1883 št. 149 drž. zak. za pogoj, da se dovoli samostojno izvrševanje rokodelskega obrta, — da je več časa služboval za pomočnika, čeprav se ono s ponarejo datuma fabricirano podaljšanje službene dobe prav nič ne upošteva. Ponarejanje torej ni bilo sposobno, da bi politično oblastvo pripravilo v zmoti o tem, so li dani pogoji za samostojno izvrševanje obrti.

Proti rzsodbi okrajnega sodišča je vložil obtoženec priziv, katerega je pa prizivno sodišče z rzsodbo z dne 8. avgusta 1906 kakor neutemeljenega zavrnilo.

Prizivno sodišče je pravno mnenje prizivateljevo, da je dan kvečjemu prestopok po §-u 320 *lit. f)* k. z., ki bi pa bil zastaran, s tem ovrglo, da se ne gre za javno listino, nego za zasebno spričevalo Ivana K., in da o zastaranju že zato ni moči govoriti, ker je obtoženec ob predložitvi prijave, da bo obrt izvrševal, to je dne 10. aprila 1906, prenarejeno listino uporabljal. O namenu, v katerem je obtoženec dejanje započel, rzsodba II. inštanca sploh ne govori.

Obe inštanca sta pri zadevni rzsodbi bili v pravni zmoti.

Najprej je poudarjati, da je spričevalo Ivana K. z dne 23. januarja 1904 sicer res — kakor zahteva min. naredba z dne 16. septembra 1883 št. 26.701 — potrjeno po občinskem uradu, toda to potrdilo nosi datum 21. maja 1906, se je torej spričevalu dodalo pozneje, nego je Janez M. predložil prijavo, da bo obrt izvrševal. Kdaj je obtoženec preuredil datum, tega se iz rzsodbe ne izve; vsekakor pa je toliko gotovo, da je bila prenareja gotova že pred 10. aprilom 1906, ker po tem času delavska knjižica

obtožencu ni več prišla v roke. Opraviti nam je torej res le s prenarejo zasebnega spričevala, katero je izdal Ivan K.: ne gre za prenarejo javne nego za prenarejo zasebne listine.

Zato tudi na ta dejanski stan nikakor ni uporabljati določila §-a 320 *lit. f)* k. z.; pa tudi po §-ih 197 in 461 k. z. ni bilo izreči obsodbe.

Goljufijo tvori prenareja zasebne listine le pod pogoji §-a 197 k. z., torej v subjektivnem obziru le takrat, kadar ravna storilec v namenu škodovati. Tak namen pa ni ugotovljen niti v razsodbi okrajnega, niti v razsodbi prizivnega sodišča. Po prvem sodniku ugotovljeni namen, »premotiti državno pregledstvo«, nikakor ni identičen z namenom škodovati, kakor ga ima v mislih § 197 k. z. Pač pa ravna z namenom škodovati, kdor namerava škoditi smotru, za kojim stremi državno pregledstvo, — kdor torej namerava obrezuspešiti kak konkreten oblastven ukrep. Če bi bil obtoženec s prenarejo datuma hotel doseči, da se mu podeli obrtni list, onda bi bil pač ravnal v namenu, oškoditi državo na njenih pravicah. Tega pa ni ugotovila ne prva, ne druga inštanca, in na tak namen že zgolj radi tega ni misliti, ker obtožencu ni bilo treba prenarejati datuma, da si izposluje obrtni list.

V le-tem slučaju torej ni dobiti namena škodovati; zato nimamo vseh znakov učina v §-ih 197 in 461 k. z. obravnavanega delikta. Radi tega je pa bilo ugoditi utemeljeni ničnostni pritožbi v obrambo zakona in, prav uporabljajoč zakonova določila, obtoženca oprostiti.

Dr. R.

Izpred upravnega sodišča.

Ali spada peka domačega kruha na Kranjskem po deželi med obrte §-a 14 odst. 8. zakona z dne 15. marca 1883, drž. zak. št. 39?

H. P., trgovčeva soproga v Ložu je z vlogo de pr. 19. aprila 1902 št 7521 c. kr. glavarstvu v L. kakor obrtnemu oblastvu naznani, da prične meseca maja 1902 obrt peke domačega kruha v L. C. kr. okr. glavarstvo v Logatcu je z odlokom z dne 25. avgusta 1903 št. 9608 prosilki zabranilo obrtni list za peko domačega kruha v L. ter prepovedalo nadaljno izvrševanje tega

obrta, češ da H. P. ni doprinesla dokaza usposobljenosti za ta rokodelski obrt. Okr. glavarstvo je s tem odlokom pritegnilo mnenju trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani ki se je v svojem dopisu z dne 16. maja 1903 izrazila tako-le:

..... naznanja podpisana obrtna zbornica v zmislu sklepa v plenarni seji z dne 28. aprila 1903, da po njeni sodbi obrta peke domačega kruha ni prištevati onim v §-u 13 odst. 8 obrtnega reda omenjenim rokodelskim obrtom, ki jih običajavo izvrševati ženske, marveč je peko domačega kruha, tudi če jo vrše ženske, prištevati rokodelskemu pekovskemu obrtu. Zategadelj ne gre, če zglasijo obrt »peke domačega kruha« ženske, zadovoljiti se z drugim dokazom usposobljenosti, kakor pa ga predpisuje § 14 obrtnega reda, oziroma ukaz c. kr. trgovskega ministrstva z dne 17. septembra 1883, drž. zak. št. 149, za rokodelske obrte, med katere spada tudi pekovski obrt, ampak je tudi od žensk, ki zglase obrt peke domačega kruha, zahtevati, da dokažejo usposobljenost za pekovski obrt z učnim in delavskim spričevalom. Če bi se, opiraje se na § 14 odst. 8 obrt. reda napram ženskam, ki zglase peko domačega kruha, ravnalo milejše in bi se morebiti od njih ne zahtevalo celo nikakega dokaza usposobljenosti, bi tako ravnanje pač favoriziralo ženske na škodo onim, ki so se pekovskega obrta učili in delali v tem obrtu kakor pomočniki, ne bilo bi pa v skladu z določbami obrtnega reda. Pač pa je po sodbi zbornice možno smatrati peko domačega kruha za domačo pridnost, oziroma za postransko hišno opravilo v zmislu člena V črka *e* razglasilnega patenta k obrtnemu redu. To pa zlasti v onih primerih, če ženske poleg svojih rednih opravil od časa do časa, zlasti ob semnjih, tržnih dneh, žegnanjih, shodih peko domač kruh za prodajo. Za to naziranje govori dejstvo, da je v mnogih krajih na deželi že od nekdanj v navadi, da iščejo kmetiški ljudje s peko kruha postranskega zaslužka, ki sicer ni stalen, pa vendar tolik, da se izplača prodajati. —

Pritegnivši mnenju prve stopnje, sta tudi obe višji stopnji — c. kr. deželna vlada v Ljubljani z odlokom od dne 21. februarja 1904 št. 587 in c. k. ministrstvo za notranje zadeve z odlokom z dne 30. julija 1904 št. 34.016 — zavrnila dotična priziva iz razlogov izpodbijanega odloka okr. glavarstva.

Zoper min. odlok vložila je H. P. iz L. pritožbo na c. kr. upravno sodišče ob enem pa prosila, da bi smela obrt peke domačega kruha izvrševati, dokler upravno sodišče ne razsodi; to ji je okr. glavarstvo v zmislu §-a 17. zakona z dne 22. oktobra 1875, drž. zak. št. 36 ex 1876 dovolilo z odlokom z dne 19. oktobra 1904 št. 19.188.

Upravno sodišče je v svoji javni ustni razpravi dne 21. aprila 1906 (št. 4749 ex 1906 razsodbe), izpodbijani odlok zaradi pomankljivega postopanja razveljavilo.

Razlogi.

Za nastop rokodelskega obrta, ki ga splošno navadno izvršujejo ženske, si more po §-u 14 odst. 8 obrtnega reda ženska, ki prijavi nastop takega obrta, pridobiti usposobljenost tudi na drugačen način, to se pravi: različno od načina, ki je predpisan v prvem odstavku tega paragrafa. Obrtno oblastvo pa na prosto roko preudari, kako da je dokazati usposobljenost za rokodelski obrt, ki ga splošno navadno izvršujejo ženske.

V tem oziru vелеva ukaz c. kr. trgovskega ministrstva z dne 16. septembra 1883 št. 26.701, da se lahko izkaže s tozadevno usposobljenostjo vsaka ženska, če more dokazati izvežbanost in zmožnosti, ki se jih je pridobila v domačem gospodinjstvu, bodisi z domačo pridnostjo ali, da je delala v domači industriji, sem spadajoči, bodisi na kaki obrtni šoli za ženske.

V le-tem primeru je torej vprašanje, kak da je dejanski stan, namreč je li po krajevnih razmerah splošno v navadi, da obrtoma pekó domač kruh ženske?

Izpodbijani odlok temelji na mnenju trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani z dne 16. maja 1903 št. 1282. V tem mnenju pa nikakor ni najti pojasnila o obstoječih razmerah, v katerih se izvršuje peka domačega kruha kot obrt. Imenovana trgovska in obrtna zbornica marveč izraža svoje mnenje le v tem zmislu, da je prištevati obrtoma izvrševano peko domačega kruha pekovskemu obrtu in da je za izvrševanje takega, če tudi od ženske prijavljenega obrta zahtevati dokaz usposobljenosti po §-u 14 odst. 1 obrt. reda, torej: učno in delavsko spričevalo. Vsako milejše postopanje napram ženskam po §-u 14 odst. 8 obrt. reda pa, da bi preobčutno zadelo obrtne koristi onih oseb, ki so si z več-

letno delavnostjo kakor učenci in pomočniki v tem rokodelskem obrtu pridobili usposobljenost.

Temu pa nasprotuje poročilo županstva v L. z dne 28. aprila 1902 št. 302, ki potrjuje, da v okolišju občine L. pekó ženske kruh za na prodaj.

Ker je izpodbijani odlok izšel na podlagi dejanskega položaja, katerega je vsekakor treba še izpopolniti, bilo ga je vsled pomankljivega postopanja po §-u 6 zakona z dne 22. oktobra 1875 drž. zak. št. 36 ex 1876 razveljaviti.

Vsled te odločbe bilo je c. kr. trgovinskemu ministrstvu, ker po ministrski naredbi z dne 21. septembra 1905 drž. zak. št. 151 v to poklicanemu, na podlagi pravnega v tej odločbi izrečenega nazora, nanovo rešiti priziv H. P. proti odloku deželne vlade v L. z dne 21. februarja 1904 št. 587.

C. kr. trgovinsko ministrstvo z odlokom z dne 18. septembra 1906 št. 23.359 temu prizivu ni ugodilo in sicer glede na to, da, kakor se je poizvedelo, na Kranjskem pekovskega obrta, tudi kolikor se pri tem tiče le peke domačega kruha, po mestih, trgih in industrijskih krajih — če tudi po deželi — ne izvršujejo splošno navadno ženske in je zaradi tega za nastop takega obrta v mestu Ložu tudi od H. P. zahtevati spričevalo o usposobljenosti, katero bodi pravilno učno in delavsko spričevalo. Temu pogoju pa H. P. ni zadostila.

—i—

XX. redna glavna skupščina društva „Pravnika“.

I. Dne 30. januarja t. l. se je vršila v ljubljanskem »Narodnem domu« XX. redna glavna skupščina društva »Pravnika«. Ker je društveni predsednik g. sodni nadsvetnik dr. Ferjančič med letom odložil predsedništvo, otvoril je zborovanje društveni podpredsednik g. dr. Majaron, ki je pozdravil navzočne, proglašil sklepčnost in poudarjal, da je društvo »Pravnik« že stopilo v 19. leto svoje dobe. To dokazuje, da so bili pravi nameni, ki so društvo poklicali v življenje, in da se ti nameni tudi izpolnjujejo. Naše društvo je le organizacija delavcev na domačem pravniškem

polju in ne donaša svojim članom ne slave in ne zabave, temveč zahteva čestokrat le žrtev. Da se pa vzlic temu krog društvenikov krepko drži in od skupščine do skupščine pomlaja, to je dokaz, da je v slovenskih pravnikih še dovolj idealizma in da se zavedajo svojih dolžnosti napram sebi, napram narodu in pravnim interesom občinstva. Društvo »Pravnik« je tudi v prošlem letu bilo zvesto svojim smotrom in je poleg izdajanja »Slovenskega Pravnika« skrbelo zlasti za izdajanje avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku. Izšel je lični in obsežni zbornik civilno-pravnih zakonov in uredniku g. sod. svetniku dr. Volčiču gre za njegov trud in požrtvovalnost prav posebna zahvala. (Dobro! dobro!) Odbor je pa tudi ukrenil, da se društvena zbirka zakonov čim preje popolni z občnim drž. zakonikom, trgovskim zakonom in meničnim redom, z zemljiškoknjižnim redom itd. Govornik je potem našteval zasluge odstopivšega predsednika g. nadsvetnika dr. Ferjančiča, ki je bil med prvimi ustanovitelji našega društva in njega načelnik dolgih 14 let, ki je s svojim vplivom pospeševal zlasti izdajo slovenske pravne terminologije in izdajanje zakonov v slovenskem jeziku. G. predsednik je predlagal, naj skupščina izreče iskreno zahvalo društva za vse to delovanje g. nadsvetniku dr. Ferjančiču. (Splošno živo odobravanje.) Spominjal se je končno umrlih dveh članov gg. sod. svetnika Šufclaja in notarja Gregorčiča, na kar so se vsi zborovalci dvignili raz sedeže v počaščenje spomina pokojnikov.

II. Nato je poročal tajnik g. dr. J. Žirovnik o društvenem delovanju v preteklem 18. upravnem letu tako-le:

Slavna glavna skupščina!

Na lanski glavni skupščini izvoljeni odbor se je takole konstituiral: predsednik: dr. Ferjančič Andrej; podpredsednik: dr. Majaron Danilo; tajnik: dr. Žirovnik Janko; blagajnik: dr. Švigelj Anton; knjižničar: Dermota Anton; odborniki: Hudovernik Aleksander; dr. Rogina Anton; dr. Polec Janko; vsi v Ljubljani; dr. Babnik Janko na Dunaju; dr. Hrašovec Juro v Celju, dr. Zuccon Ivan v Pulju. Med letom je odložil društveno predsedništvo g. dr. Andrej Ferjančič. Dalje je lanska glavna skupščina izvolila redakcijski odsek pri izdajanju slov. zakonov in to gg. drje. Rogina, Šviglja in Polca.

Društvo »Pravnik« ima danes 160 rednih in 1 častnega člana. Med letom se je to število v toliko spreminjalo, da je pristopilo 13 članov, dočim je izstopil 1 in sta umrla 2. Napram lanskem letu je število naraslo za 10.

Naročnikov ima »Slov. Pravnika« 185; trije dobivajo list zastoj, 29 pa jih plačuje zanj po 7 K. Tudi to število se je med letom menjavalo, ker je pristopilo v celem 42 naročnikov, odstopili so 3, umrl je pa 1, kar kaže v celem prirastek 38 naročnikov napram lani. Društveni odbor imel je v preteklem letu šest, redakcijski pa pet sej.

Kakor vedno posvečalo je društvo »Pravnika« največjo pozornost svojemu društvnemu glasilu, ko ga je urejal g. dr. Majaron; pri korekturah mu je pomagal g. dr. Švigelj, pri urejevanju »raznih vesti« pa g. dr. Polec. XXII. letnik »Slov. Pravnika« vsebuje več zanimivih samostojnih razprav, sosebno mnogo pa slučajev iz sodne in upravne prakse. Konstatirati je pri tem, da se je intenzivneje rabil letos tudi hrvatski jezik, da se omogoči hrvatskim pravnikom posluževati se našega lista bodisi za glasilo, bodisi za čtivo. S tem je pa pridobil društveni list kar 29 naročnikov v okrožju višjega deželnega sodišča v Trstu.

Društvo je dalje pospeševalo izdajo zakonov v slovenskem prevodu. Ljubljanski občinski svet mu je v ta namen dal 3000 K brezobrestnega posojila iz vseučilišnega zaklada, za kar mu bodi ponovno izrečena iskrena zahvala.

V pravkar preteklem letu so izšli pod uredništvom c. kr. dež. sod. svetnika g. drja. Ed. Volčiča civilno pravdni zakoni za IV. zvezek društvene zbirke avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku. — G. sodnik Regally prireja občni državljanski zakonik v slovenščini, in je upati, da izide tekom leta 1908 tudi ta prepotrebni zakonik. — Odbor je pravkar z g. dr. Milanom Škerljem na Dunaju v dogovoru glede priročne izdaje trgovskega zakona in meničnega reda v slovenskem jeziku. — G. dr. Ed. Volčič je dal društvu svojo delavno moč na razpolago tudi za prevod zemljiškoknjižnega zakona in notarskega reda. — Delo torej vsestransko napreduje.

Odbor se je obrnil tudi na pravosodno ministrstvo s prošnjo, naj se nakupijo za vsa sodišča, koder se govori slovensko, slovenski prevodi zakonov. Glede kazenskega zakona, kazensko-pravdnega reda in izvršilnega reda je ministrstvo tudi že ustreglo naši prošnji; glede civilnopravnih zakonov bo pa v kratkem, kakor je danes sporočil g. nadsvetnik dr. Ferjančič, ki mu bodi za tozadevno intervencijo izrečena naša topla zahvala.

Vsem sodnim dvorom na slovenskem ozemlju so se brezplačno poslali stari letniki »Slov. Pravnika« z vabilom na naročbo.

Društvo se je po deputaciji poklonilo g. županu Ivan Hribarju povodom njegovega 10 letnega jubileja.

Kakor lani sklepam tudi letos svoje poročilo opozarjajoč na dejstvo, da je tudi v preteklem letu društvo »Pravnika« delovalo tiho in mirno v znamenju vednega napredka.

Brez debate se je vzelo to poročilo odobrujé na znanje.

III. Blagajnik g. dr. A. Švigelj je podal tale račun o blagajniški upravi društva »Pravnika«, v Ljubljani za čas od 1. januarja 1906 do 31. decembra 1906.

A. Denarni promet,

Dohodki:

1. Plačani zastanki članarin in naročnin do incl. l. 1905	K 1494·50
2. Za l. 1906 plačane članarine in naročnine	» 2345·—
3. Za l. 1907 naprej plačane članarine in naročnine	» 571·—
4. Plačani zaostanki kupnin »Izvršilnega reda«.	» 64·—
5. Kupnine za prodani »Izvršilni red« (prodal L. Schwentner	
9, O. Fischer 0 izvodov)	» 63·—
6. Kupnina za prodan en izvod dr. Volčičevega »Dolarja«	» —50
7. Naročnina, plačana po firmi O. Fischer za 3 izvode	
»Slovenskega Pravnika«	» 30·—
8. Posojilo deželnega stolnega mesta Ljubljane	» 3000·—
9. Obresti, natekle pri »Mestni hranilnici ljubljanski« na	
knjižico št. 52.623	» 102·13
10. Obresti, natekle pri c. kr. pošt. hranil. uradu	» 5·56
11. Dohodki iz poslanih znamk	» —20
Skupaj	K 7675·89

Izdatki:

1. Primankljaj iz leta 1905	K 108·77
2. Račun »Narodne tiskarne« za tisek »Slov. Pravnika«	
št. 10 do 12. iz leta 1905 (385 K) in za št. 1 do 12. iz l. 1906	
(1647 K 60 h), skupaj	» 2032·60
3. Uredniški in sotrudniški honorarji	» 1435·50
4. Manipulacijska pristojbina in provizija c. kr. pošt.-hran.	
urada	» 5·70
5. Nagrade, pobiralcu ljubljanskih članarin in naročnin,	
pismonošam za l. 1905 in 1906 in ekspedijentinjam »Sloven.	
Pravnika« v »Narodni tiskarni«	» 40·—
6. Za nabavo in tisk nove blagajniške knjige, novih na-	
slovov članov in naročnikov	» 23·—
7. Stroški na račun izdaje zakonov v slovenskih prevodih	» 100·—
8. Izdatki za knjige (za l. 1905 in l. 1906) in časnike	» 287·40
9. Provizija knjigarjema L. Schwentner in O. Fischerju	
(25% rabat)	» 23·32
10. Vračilo deželnemu stolnemu mestu Ljubljani I. obrok	» 300·—
11. Stroški pobotnice po prejetem posojilu	» 10·—
12. Tajnikovi stroški (nova štamplilja, papir in znamke)	» 6·60
13. Blagajnikovi in drugi upravni stroški (opominjevalna	
pisma, znamke, pristojbine nakaznic in položnic itd.)	» 41·48
Skupaj	K 4414·37
Ako se s temi izdatki primerjajo dohodki v znesku	» 7675·89
se pokaže blagajniški prebitek v znesku	K 3261·52

B. Društveno premoženje.

I. Aktiva.

1. Gori izkazani blagajniški prebitek	K 3261·52
(naložen z zneskom 3102 K 13 h na knjižici »Mestne hranilnice ljubljanske« št. 52.623, z zneskom 159 K 39 h v c. kr. poštni hranilnici št. ček. prometa 63.715).	
2. Zaostanki na članarinah in naročninah do incl.	
za l. 1905	K 1527—
za l. 1906	» 1099 50
Skupaj	» 2626·50
3. Zaloga »Izvršilnega reda« in sicer:	
a) pri L. Schwentnerju	K 116—
in pri O. Fischerju	» 135—
Skupaj	K 251—
vezanih izvodov v skupni vrednosti à 7 K, ozir. s 25 % rabatom à 5 K 25 h	» 1317·75
b) pri Ivanu Bonaču 248 nevezanih izvodov po inventarni vrednosti à 4 K	» 992—
4. Zaostanki na kupninah za »Izvršilni red«	» 85—
5. Terjatev proti prevajalcema »Civilno-pravdnega reda« in »Obč. držav. zakonika«	» 500—
7. Tri knjižnične omare	» 363—
Skupaj	K 9145·77

II. Pasiva.

Dolg magistratu deželnega stolnega mesta Ljubljane	K 2700—
Čisto premoženje	K 6445·77
ter, neinventirana knjižnica, časniki in sobna oprava.	

C. Izvršilni red.

I. Aktiva:

Knjige	K 2309·75
Zaostanki na kupninah	» 85—
Skupaj	K 2394·75

II. Pasiva:

Ostane terjatve blagajne »Pravnika«	K 99·52
Stanje aktiv	K 2295·23

D. Civilni-pravdni red.

I. Aktiva:	K —
II. Pasiva: terjatev blagajne »Pravnika«	» 400—

E. Občni drž. zakonik.

I. Aktiva:	K —
II. Pasiva: terjatev blagajne »Pravnika«	» 100—

Glede izkaza o posojilu deželnega stolnega mesta Ljubljane (z obrestmi vred) v znesku . . . . . K 3102:13
 je pripomniti, da se ga je porabilo doslej za izvršilni red, civilno-pravdni red in občni drž. zakonik ter vračilo I. obroka . . . » 899:52
 tako, da je neporabljenega posojila de iure še . . . . . K 2202:61

V razpravi o tem poročilu je g. dr. Triller vprašal, zakaj je društvo v zvezi s knjigarno O. Fischer v Ljubljani, ki je pred kratkim slovenskemu pravniku iz Gradca v »Pravnikovi« stvari na slovenski dopis nemško odgovorila.

G. predsednik dr. Majaron je pojasnil, da je s to firmo nastala trgovska zveza povodom razpečavanja izvršilnega reda, da pa sedaj nima več praktičnega pomena in se bo opustila.

Na predlog g. not. Hudovernika se je soglasno naročilo odboru, naj brezpogojno eventualno po odvetniku izterja vse zaostanke na članarini in naročnini.

IV. Ker je bil knjižničar g. Ant. Dermota zadržan priti, prečitalo se je njegovo poročilo:

Za knjižnico »Pravnikovo« je knjižničar naročil ta-le dela: 1. Herkner, die Arbeiterfrage; 2. A. Menger, das bürgerliche Recht und die besitzlosen Klassen; 3. Randa, Handelsrecht; 4. Randa, Wasserrecht; 5. in 6. Pollak, Civilprozess I. II.; 7. Pollak, Konkursordnung; 8. Stammeler, die Lehre vom richtigen Recht; 9. Stammeler, Wirtschaft u. Recht; 10. Tulsch, Einfluss der Civilprozessgesetze auf d. mater. Recht; 11. Steinbach, Treu und Glauben; 12. Pražák, Právo správní; 13. in 14. Pražák, Strafgesetzbuch der Gegenwart I. in II.

G. blagajnik je plačal te knjige iz tistih denarjev, ki so bili knjižničarju dovoljeni za nakup knjig, da z njimi knjižnico društva izpopolni. Veljajo pa te knjige blizu 200 K in so bile nakupljene iz doneskov za leto 1905. in 1906. Tistih 7—8 K, ki so knjižničarju ostale za knjige iz l. 1906., si pridrži za l. 1907, da nakupi knjig tudi za te denarje.

Kar je dohajalo l. 1906. časopisov in juridičnih publikacij — bodisi v zameno ali v oceno ali v oznanilo ali vsled naročila — to je bilo pri starem kakor l. 1905.

Knjižnica se bo z leti lepo izpopolnila in v kratkem bo mogoče, da se eliminirajo iz nje tisti stari zakoniki in folijanti, ki niso več za drugega nego za napotje. Boljše je imeti manj knjig v knjižnici, in da so te izbrane, nego pa množino nepotrebne navlake.

Za l. 1907. bi bilo treba, če nam je pred očmi smoter, da z našo knjižnico postavimo temelj bodoči juridični seminarni knjižnici slovenski, da se nabavijo dela iz državnopravnih strok in iz socialnopolitične literature.

Se je vzelo na znanje.

V. Imenom revizorjev je poročal g. višji sodni svetnik Julij Polec, da so vse blagajniške knjige in računi v redu, in predlagal absolutorij za blagajnika in odbor. Sprejeto.

VI. Volitve so se na predlog g. viš. sod. svetnika Polca vršile z vzklikom. Predsednikom je bil izvoljen g. dr. Danilo Majaron, ki je izvolitev sprejel.

Ker sta dosedanja odbornika gg. Ant. Dermota in dr. J. Žirovnik izjavila, da vsled odsotnosti iz Ljubljane ne bi mogla sprejeti zopetne izvolitve, se jima je predsednik zahvalil za njuno dosedanje delovanje.

Nato so bili z vzklikom izvoljeni v odbor gospodje: notar Hudovernik, sodni tajnik dr. Papež, avskultant dr. Polec, namestnik drž. pravnik dr. Rogina, notar. kand. dr. Stojan, dež. koncipist Škarja, odv. kand. dr. Švigelj, vsi v Ljubljani; nadalje sekcijski svetnik dr. Babnik na Dunaju, odvetnik dr. Hrašovec v Celju in odvetnik dr. Zuccon v Pulju.

VII. Slučajnosti.

G. dr. Kokalj je priporočal prirejanje »Pravnikovih« izletov; g. dr. Švigelj je želel, naj se potem tudi za primerno udeležbo agitira. G. predsednik je obljubil, da bo odbor uvaževal te nasvete.

G. dr. Kokalj je predlagal, naj se izreče g. drju. Majaronu kot uredniku »Slov. Pravnika« zahvala za vrlo urejevanje lista. G. notar Hudovernik se je temu pridružil poudarjajoč, da g. dr. Majaron že iznova deset let neprestano urejuje naše glasilo. Tudi g. dr. Švigelj je podpiral te besede, na kar je bil predlog z navdušenjem sprejet.

G. dr. Majaron se je zahvaljeval za nepričakovano priznanje, češ, da je v tej meri nezasluženo, da naj pa vsi društveniki pripomorejo k čedalje večji popolnosti »Slov. Pravnika«.

Na predlog g. dr. Šviglja se je sklenilo poslati bivšemu dež. sod. svetniku, sedaj odv. g. K. Wengeru za njegovo sotrudištvo pri društvenem glasilu in delovanje v odboru pismeno zahvalo.

G. dež. sodni svetnik Kavčnik je priporočal, naj se poskrbi za priobčevanje izvirnih hrvatskih člankov v »Slovenskem Pravniku«. G. dr. Majaron je na to odgovoril, da se hoče potruditi tudi v tem pogledu.

Ker ni bilo drugih predlogov, se je predsednik še zahvalil za vse nasvete in potem zaključil glavno skupščino.

Književna poročila.

J. Peisker: Die älteren Beziehungen der Slawen zu Turko-tataren und Germanen und ihre sozialgeschichtliche Bedeutung; Sonderabdruck aus der Vierteljahrschrift für Social- und Wirtschaftsgeschichte 1905.; XII. i 243 str. (Konec.) S time, što su stari Slaveni imali gospodare, koji su pripadali posve drugoj rasi, i koji su se od njih razlikovali ne samo u načinu života nego i karakterom i vanjskim tjelesnim ustrojstvom, a napose izrazom lica, razjašnjuje autor takodjer i pojavu, što o starim Slavenima, Skitima, Vendima itd. imademo medjusobno tako protuslovne opise, te što se u nekim opisima upravo izrično veli, da kod Skita postoje dva sloja pučanstva: gospodari, koji su galaktofazi, i robovi, podanici, koji su vegeterijanci.

Teorija, da su Slaveni od davnine imali gospodare, koji su pripadali drugoj rasi ili barem drugome narodu, imade danas mnogo pristaša. Uz tu teoriju pristaje napose gradački profesor Gumpłowicz. No dok Gumpłowicz postavlja neku općenu teoriju, da su suroviji nomadski elementi zavladali nad mirnim poljodjelskim pučanstvom poput španjolskih konkvistadora nad pučanstvom srednje i južne Amerike nakon njenog otkrića, dotle se Peisker ograničuje na to, da kaže, da je tako doista bilo kod starih Slavena, i na to, da obrazloži, zašto je to tako bilo kod tih starih Slavena. — S druge opet strane dokazuje Rich. Hildebrand¹⁾ da su napose kod starih Germana bila dva sloja pučanstva: pastirski sloj gospodara i agrikulturni sloj podanika.

Geografskim položajem zemalja, u kojima su stanovali stari Slaveni, nastoji nam g. pisac razjasniti, zašto su Slaveni bili prisiljeni, da dodju u takav položaj spram Turko-tatara; geografskim opet položajem zemalja, u kojima su stanovali Turko-tatari, nastoji g. pisac razjasniti, zašto su ti narodi bili upućeni na nomadski život i na to, da žive od onoga, što otmu drugim narodima.

Tečajem vremena smješao se je bar jedan dio Turko-tatarskih naroda sa podložnima si Slavenima; napose preuzeli su ovi Turko-tatari od svojih podanika njihov jezik, a polagano i običaje. Još i prije toga običavali su Turko-tatari, kako veli Eredegar, dok su zimovali kod Slavena, općiti s njihovim ženama i kćerima, i odatle je nastao naraštaj miješanaca arijske i altajske rase. Radi toga, uči Peisker, razlikuju se takodjer u tolikoj mjeri današnji Slaveni po ustroju tijela, a napose lubanje od srodnih si Germana. Prije nego li su se Slaveni počijeli miješati s Turko-tatarima, bili su po svom tjelesnom ustruju mnogo bliži Germanima; napose prvobitno bili su i Slaveni dolihokefalni.

No i iza kako su se Slaveni počeli u većoj mjeri miješati s Turko-tatarima, dotično iza kako su se Turko-tatari medju Slavenima stalno nastanili, naselivši se u današnju postojbinu Slavena, i poprimivši njihov

¹⁾ Recht und Sitte auf den verschiedenen wirtschaftlichen Kulturstufen; I. Th.; 1896.

jezik — pridržali su Turko-tatari neki privilegovani položaj nad Slavenima. Oni su donekle privilegovani položaj pridržali još i nakon što su nad njima i nad Slavenima zavladali Germani. Napose vidja Peisker ove Turkotatara pod imenom župana kod starih Slovenaca u južnoj Štajerskoj. Kod starih Slovenaca sačinjavali su ovi župani po računu našega autora i Vlad. Levca¹⁾ po prilici $\frac{1}{4}$ čitavog pučanstva. Selišta su ovih župana pod germanskom upravom bila daleko veća, nego li selišta ostalih seljaka. iz početka župani ovi u opće nijesu imali točno određenog zemljišta; njima je u neku ruku pripadalo sve zemljište, oni su ostalom ratarskom pučanstvu od godine do godine odredjivali, gdje će si ti ratari smjeti gojiti svoje usjeve. Župani su se još i pod germanskim gospodstvom u prvome redu kroz dosta dugo vremena ukazivali pastirima, dotično oni su se i pod germanskom upravom u prvom redu bavili stočarstvom, dok se je ostalo pučanstvo bavilo u prvom redu ratarstvom. Da su se doista ovi župani bavili u prvom redu stočarstvom, dokazuje Peisker time, sto su podaci, na koje su bili obvezani župani spram njemačkih gospodara, vlastele, u prvom redu sastojali u stoci, dočim su podaci, na koje je bilo obvezano drugo pučanstvo u prvom redu sastojali u ratarskim produktima.

Tako su se pomiješali Slaveni s Turko-tatarima napose u južnoj Štajerskoj i kod Daleminčana. U drugim slavenskim zemljama napose u Českoj i Koruškoj, uči Peisker, nijesu se Turko-tatari ovako smješali sa Slavenima; u tim zemljama pobunili su se Slaveni proti svojim gospodarima i tlačiteljima, te su ih ili posve istrijebili ili oduzeli im svaku vlast. Otevši se ovi Slaveni turkotatarskomu jarmu, birali su jednog između sebe, seljaka, za vladara. Vladar morao je biti seljak. U kasnijoj ipak historičkoj dobi sačuvao se je trag od tog seljačkog kralja samo u formama, koje su se obdržavale prigodom krunidbe, te u pričama o prvim kraljevima (o Přemyslu).

Kako se vidi, slika, koju nam g. pisac daje u ovom djelu, o društvenim odnošajima kod starih Slavena ne odgovara slici, koju susrećemo u djelima pisanima pod utjecajem slavenofilske struje. No abstrahiramo li zablude slavenofilske struje, nije ta slika tako nova, da bi pobudila sumnju, da je ona plod mašte, a da nikako ne odgovara faktičnome stanju. Ali i kad bi i bila ta slika posve nova, u djelu tom imade za pojedine navode — takovih argumenata i dokaza, da se ne možemo oteti priznanju, da su društveni odnošaji kod starih Slavena doista bili takovi, kako nam ih opisuje g. pisac. Osobito pak uspelo je g. piscu dokazivanje o društvenom položaju i podrijetlu župana kod Slovenaca u južnoj Štajerskoj.

G. pisac obećaje nam na koncu ovog djela, posebno djelo o poljodjelstvu kod starih Slavena i o utjecaju Germana na razvitak tog poljodjelstva; dalje (str. 134.) obećaje nam posebnu razpravu o odnošaju pastirskih Vlahu spram ratarskih Slavena, koji su se naselili na balkanski poluotok ili, kako sam u svom uvodu (str. X.) tu razpravu nazivlje, o vlaško-južno-slavenskoj simbiozi; konačno obećaje (str. IX.) ponovnu razpravu o nazivu orudja »plug« kod Slavena.

¹⁾ Pettauer Studien u »Mitteilungen der anthropologischen Gesellschaft in Wien« god. 1905.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1907.

— (Kronika društva »Pravnika«.) Novoizvoljeni odbor je imel takoj po glavni skupščini dne 30. pr. m. svojo sejo, v kateri se je najprvo konstituiral. Poleg predsednika g. drja. D. Majarona, ki obdrži še nadalje uredništvo društvenega glasila »Slov. Pravnika«, je izvoljen za podpredsednika gosp. dr. Rogina, za tajnika gosp. dr. Stojan, za blagajnika gosp. dr. Švigelj in za knjižničarja gosp. Škarja. V posebnem uredniškem odseku so gg. dr. O. Papež, dr. Polec in dr. Rogina. Nadalje je sklenil odbor, da se društvo udeleži prvega avstrijskega kongresa v varstvo otrok na Dunaju prihodnji mesec. — Zadnji čas so vstopili v društvo »Pravnik« gg.: Anton Rebek, okrajni glavar v Sežani; dr. Karel pl. Kozič, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju; Miroslav Muha, sod. avskultant v Trstu; dr. Vladislav Pegan, odv. kand.; Fran Jerala, odv. kand.; dr. Ivan Stojan, not. kand.; Ivan Škarja, dež. koncip.; slednji štirje v Ljubljani.

— (Čudna jezikovna odločba) o vprašanju dopustnosti slovenščine pri sodiščih v Celovcu in sploh o interpretaciji §-a 13 obč. sod. reda, ki še vedno velja, se razglaša te dni po časopisih. Ko dobimo nje avtentično vsebino, si jo ogledamo natančneje.

— (Pravni drobiž.) Sosporniki morajo v postopanju vsake sodne instance zaznamovati pravnne stroške vsak zase (razen, če se gre za nerazdelno zavezo v smislu §-a 14 c. pr. r.), ker jih sicer sodišču ni moči in smeti odmeriti pro parte. Tako je razsodilo c. kr. vrhovno sodišče s sodbo od 5. januarja 1907 v pravdi J. Št. proti trem tožencem (opr. št. C 34 — 6 — 12 c. kr. okr. sod. v Tržiču), ko so toženci v prizivnem in revizijskem postopku vložili skupen stroškovnik.

— (Odvetniška zbornica kranjska) je imela dne 30. pr. m. svoj izvenredni občni zbor, ki je sklenil, da odstopa g. drja. Suyerja od predsedništva disciplinarnega sveta ne smatra opravičenim. G. dr. Suyer je bil namreč decembra meseca odstopil, ker je disciplinarni svet, kateremu je predsedoval, sklenil v aferi dveh odvetnikov, da ni povoda za uvedbo disciplinarnega postopanja niti proti enemu, niti proti drugemu. Po disciplinarnam statutu pa je pridržano občnemu zboru, da odstop funkcionarjev odobri ali pa ne.

»Slovenski Pravnik« izhaja 15. dne vsakega meseca in ga dobivajo člani društva »Pravnika« brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 10 K, za pol leta 5 K.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 26.